

KLAGANDEN

1. Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264

2. Jaktkritikerna, 802441-4370

MOTPART

Länsstyrelsen i Örebro län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Örebro läns beslut den 15 december 2020, dnr 218-8518-2020, se bilaga 1

SAKEN

Licensjakt efter lodjur

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar Jaktkritikernas yrkanden om att förvaltningsrätten ska fastställa vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Örebro län (länsstyrelsen) har beslutat om licensjakt efter två (2) lodjur i länet under perioden från och med den 1 mars 2021 till och med den 31 mars 2021 eller till dess länsstyrelsen avlyser jakten. Skälen för beslutet m.m. framgår av bilaga 1.

Svenska rovdjursföreningen och Jaktkritikerna (föreningarna) har var för sig men med likartade skrifter överklagat länsstyrelsens beslut och yrkar att förvaltningsrätten upphäver beslutet. De yrkar även inhibition av beslutet om saken inte är avgjord när jakten startar. De framför i huvudsak följande. Lodjur är ett fredat vilt och får som huvudregel inte jagas enligt svensk lag. Lodjuret är också en strikt skyddad art enligt EU:s art- och habitatdirektiv och kräver särskilt skydd av EU:s medlemsstater, både vad gäller dess bevarandestatus och dess livsmiljö. EU-domstolen har i flera rättsfall påpekat att art- och habitatdirektivets möjligheter till undantag för jakt på strikt skyddade arter ska tolkas mycket restriktivt. De nationella domstolarna ska även tolka EU-rätten fördragskonformt, dvs. beakta både försiktighetsprincipen och proportionalitetsprincipen i sin rättsutövning.

De undantagsbestämmelser som finns i direktivets artikel 16.1.e ska vidare tolkas restriktivt och det är den myndighet som fattat beslutet som har bevisbördan för att de nödvändiga förutsättningarna föreligger för varje undantag. Beslut om undantag kräver dessutom att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Utrymmet för jakt på en strikt skyddad art som lodjur är således så begränsat att det endast kan ske i speciella undantagssituationer. Länsstyrelsen hänvisar i sitt beslut till undantagsbestämmelser i artikel 16.1.e men länsstyrelsen har tolkat undantagsmöjligheten som en allmän rättslig grund för att bedriva ”allmän” jakt i syfte att minska lodjurspopulationen. I länsstyrelsens beslut om licensjakt på lodjur betonas särskilt att sociala, ekonomiska eller kulturella hänsyn ska tillåtas väga tyngre än bevarandeintresset vid en prövning av undantag från det strikta skyddet för de arter som omfattas av direktivet. Att sociala, ekonomiska och kulturella hänsyn ska beaktas nämns i punkt 3 i artikel 2 i art- och habitatdirektivet men det får inte hanteras isolerat från bevarandeintresset. Länsstyrelsen har inte på ett klart, tydligt och underbyggt sätt redovisat vad som är syftet med jakten. Det är således oklart vilket syfte eller mål licensjakten egentligen har enligt länsstyrelsen och hur en eventuell måluppfyllelse ska kunna mätas. Länsstyrelsen har inte heller presenterat rigoröst vetenskapligt stöd för att licensjakt är en ändamålsenlig lösning för att främja t.ex. samexistens mellan människa och lodjur. Länsstyrelsen ”målar upp” en konflikt mellan lodjur och människor som inte finns. Lodjuret har en hög acceptans bland allmänheten.

Lodjur är även klassat som sårbart på senaste rödlistan som publicerades av Artdatabanken vid SLU i april 2020. Som orsaker till rödlistningen nämner Artdatabanken bl.a. att antalet lodjur som fällts lagligt de senaste fem åren har varit omfattande, mellan 86 och 162 djur per år, därutöver dödas också ett 50-tal djur årligen i skyddsjakt och slutligen ytterligare ett antal genom illegal jakt. Lodjuren i Skandinavien har därtill extremt liten genetisk variation. Detta beror på att det är ovanligt att det vandrar in lodjur från Finland. Lodjurspopulationen har minskat sedan licensjakt infördes. Illegal jakt är även en ett allvarligt hot mot arten. Mot bakgrund av att lodjuret är en sårbar art, att stammen har en låg genetisk variation och att illegal jakt på lodjur är ett allvarligt hot mot den svenska populationen kan det starkt ifrågasättas

om lodjurspopulationen har gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsen har inte fullgjort sin bevisbörda när det gäller gynnsam bevarandestatus.

Andra alternativa lösningar som t.ex. information till allmänheten, stängsel med rovdjursavvisande stängsel och ersättning vid eventuella skador, är även mer lämpliga än jakt bl.a. på grund av sin generella karaktär och att det skulle kunna tillgodose behoven hos en bredare allmänhet. Skador på tamdjur är även närmast obefintliga i länet. Det saknas således helt behov av licensjakt på lodjur i länet. Jakten riskerar att endast gynna ett fåtal personer inom jägarkåren. Om syftet är att förhindra allvarlig skada på t.ex. boskap kan skydds jakt istället vara en lämplig åtgärd.

Jaktkritikerna yrkar dessutom att förvaltningsrätten fastställer vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid, och tillägger följande. Jakten på lodjur innebär även en störning under parningstid, vilket strider mot bestämmelserna i art- och habitatdirektivet. Lodjurens parningstid infaller i början av mars, vilket också är den tid då ungar fortfarande följer sin mamma. Därtill har hundträning varit lovligt i februari. Det är djupt oetiskt att utsätta lodjuret för drevjakt med hundar och störningar under denna känsliga tid. Rovdjur lockar även en speciell kader av jägare, nämligen troféjägare.

Länsstyrelsen har inte funnit skäl att ändra sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Inhibition

Det saknas skäl att ta ställning till föreningarnas yrkande om inhibition eftersom målet avgörs innan jakttiden startar. Frågan om inhibition föranleder därför ingen vidare åtgärd.

Inledande avgränsning av prövningen i målet

Jaktkritikerna har yrkat att förvaltningsrätten ska fastställa vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid. Förvaltningsrätten kan inom ramen för detta mål bara överpröva det enskilda beslut som länsstyrelsen har fattat. Jaktkritikernas yrkanden om detta ska därmed avvisas.

Frågan i målet

Frågan i målet är om länsstyrelsen har visat att kraven för att besluta om licensjakt efter två (2) lodjur i Örebro län är uppfyllda. Detta innebär att förvaltningsrätten ska pröva syftet med den beslutade jakten, om det finns någon annan lämplig lösning, om jakten försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, om jakten är lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning och om den sker under strängt kontrollerade förhållanden samt selektivt.

Rättslig reglering

Av 3 § första stycket jaktlagen framgår att lo och annat vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Enligt 23 c § jaktförordningen (1987:905) får licensjakt efter bl.a. lo ske under förutsättning att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Bestämmelsen i 23 c § ska tolkas mot bakgrund av motsvarande artiklar i art- och habitatdirektivet. Enligt artikel 12.1 a ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a till direktivet, med förbud mot att bl.a. avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen. Lodjuret (*Lynx lynx*) omfattas av det strikta skyddet i bilaga 4 a. I artikel 16.1 anges undantagen vari punkt e) anger vad som måste vara uppfyllt för att länsstyrelsens beslut om licensjakt ska bestå.

EU-domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

EU-domstolen har i mål C-674/17, *Tapiola* uttalat att artikel 16.1 e i princip kan utgöra grund för att bevilja ett undantag som bl.a. tillåter dödande av individer som tillhör de arter som nämns i bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet (punkt 32). De mål som åberopas till stöd för att undantag föreligger ska redovisas klart och tydligt och underbyggas med rigorösa vetenskapliga uppgifter som visar att beslutad jakt är ägnad att uppnå målen, att det i tillräcklig mån fastställts att målen inte kan uppnås genom en annan lämplig lösning, att det säkerställs att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten samt att jakten sker selektivt och i begränsad omfattning avseende ett begränsat och fastställt individantal under strängt kontrollerade förhållanden (punkt 80). Gällande gynnsam bevarandestatus och krav på begränsad omfattning bedömde domstolen jaktuttaget i

vidare sammanhang, omfattande den totala tillåtna bytesmängden avseende stamvårdande jakt under aktuellt jaktår (punkt 62-65 och 75).

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, *Kommissionen mot Malta* punkt 57 och 64), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget. Vidare följer att konstaterande av att det inte finns någon annan lämplig lösning ger möjlighet att tillåta undantag endast i den utsträckning det är nödvändigt och om direktivets övriga syften inte äventyras.

Förutsättningar för licensjakt efter lodjur med stöd av artikel 16.1 e

Enligt bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet omfattas lodjur av det strikta skyddssystem som följer av direktivet. EU-domstolen har i ovan angivet mål *Tapiola* uttalat att undantag från detta skydd får göras enligt artikel 16.1 e för att tillåta jakt på djur som omfattas av skyddet om angivna förutsättningar är uppfyllda. Detta förutsätter även att andra undantagsbestämmelser i 16.1 a – d inte är relevanta.

Förvaltningsrätten bedömer att det av utredningen framgår att endast artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet är en relevant undantagsmöjlighet för den beslutade jakten och att 23 c § jaktförordningen inte går utöver vad som kan anses tillåtet enligt denna artikel. Det är därmed möjligt att besluta licensjakt på lodjur i enlighet med detta, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda i nämnda förordning, direktiv och avgöranden (se även HFD 2016 ref. 89).

Syftet med den beslutade jakten

Det finns varken i 23 c § jaktförordningen eller i art- och habitatdirektivet uttryckligen angivet något särskilt syfte som ska vara uppfyllt för att ett beslut om licensjakt ska kunna meddelas. För att det ska vara möjligt att göra en bedömning av om det finns någon annan lämplig lösning eller om undantaget från skydd mot jakt är proportionerligt måste det emellertid finnas ett syfte med licensjakten. Detta har tydliggjorts i ovan nämnt mål *Tapiola* vari framgår att det krävs ett tydligt angivet syfte med jakten och att prövning ska göras om det finns stöd för att jakt är lämpligt för att uppnå detta syfte. Det får anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 89).

Mot bakgrund av *Kommissionen mot Malta* har HFD uttalat att det vid tillämpning av artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet måste tillses att det råder jämvikt mellan artskyddet och vissa andra intressen. Dessa intressen framgår av artikel 2.3 i direktivet där det anges att åtgärder som vidtas i enlighet med direktivet ska ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag. Vid bedömningen av nödvändigheten av licensjakten måste således hänsyn även tas till de intressen som anges i artikel 2.3 i direktivet på ett sådant sätt att jämvikten mellan artskyddet och dessa intressen inte förloras (HFD 2016 ref. 89).

När det gäller förutsättningar för beslut om jakt av rovdjur i Sverige har bl.a. följande uttalats i förarbetena (prop. 2008/09:210 s 47 ff) till den svenska jaktlagstiftningen. Eventuella problem och skador orsakade av jaktbart vilt ska i första hand regleras genom jakt. Detta då jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabel påverkan på bytesdjur eller på tamdjur eller i övrigt oacceptabla förhållanden i relationen mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att upprätthålla rovdjurs

skygghet för människor och öka acceptansen för rovdjursförvaltningen. Jakt som ett inslag i förvaltningen av de stora rovdjuret kan minska det hot som rovdjuret kan utgöra mot traditionell livsstil och därigenom påverka landsbygdens utveckling i stort. Ett mål måste vara att begränsa den konflikt som kan finnas mellan de stora rovdjuret och människors livsmiljöer. En alltför stark rovdjurskoncentration kan i princip endast minskas genom jakt. Rovdjurens etablering i nya områden kan underlättas genom jakt samtidigt som jakt kan bidra till att reducera rovdjursstammarnas tillväxt i kärnområdena. Jakt kan vara ett medel för att bromsa en för snabb tillväxttakt. När det gäller lodjur anges att skydds jakt på lodjur bör vara förbehållen skadegörande individer och att den normala beskattnings- eller jaktformen bör vara en noga reglerad och kontrollerad licensjakt i län som har stabila lodjursstammar.

I beslutet anger länsstyrelsen bl.a. att syftet med licensjakten är att stabilisera populationsstorleken och därmed förebygga skador orsakade av lodjur på fårnäringen. Genomförande av licensjakten efter lodjur är i linje med den regionala rovdjursförvaltningsplanen i länet, samtidigt som de övergripande nationella målen för lodjursstammens utveckling beaktas. Länsstyrelsen bedömer att antal lodjur i tilldelningen uppfyller jaktförordningens krav på lämplig hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Villkoren i beslutet möjliggör att jakten sker selektivt och under strängt kontrollerade former. Att minska tätheten av lodjur i länet bedöms som nödvändigt för att minska risken för angrepp på tamdjur, och därigenom förbättra möjligheter till samexistens och minska människors oro kring rovdjur. En ökande lodjursstam ökar risken för angrepp och socioekonomiska kostnader, vilket kan leda till minskad acceptans.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning om att licensjakt efter lodjur är ett viktigt verktyg för att hålla lodjurspopu-

lationen på en nivå där skadorna bli hanterbara och som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. Vidare bedömer förvaltningsrätten att licensjakt i tillräcklig grad kan förväntas uppnå de angivna syftena. Licensjakten får därmed anses ändamålsenlig mot bakgrund av de syften som angetts för beslutet. Enligt förvaltningsrättens mening är de syften som länsstyrelsen anger även acceptabla sett mot bakgrund av förarbetena till den svenska jaktlagstiftningen. Det föreligger således, enligt förvaltningsrättens mening, möjlighet att medge undantag från det skydd mot jakt som lodjuren åtnjuter.

Annan lämplig lösning

Förvaltningsrätten anser att länsstyrelsen i tillräcklig grad har redogjort för att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå licensjaktens syfte att reglera stammen. Det finns därmed ingen annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå eftersträvat syfte.

Upprätthållande av gynnsam bevarandestatus

Licensjakt får inte beviljas om jakten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. I enlighet med ovan nämnt mål *Tapiola* har det totalt tillåtna jaktuttaget för årets licensjakt på lodjur betydelse i denna bedömning.

Förvaltningsrätten konstaterar att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för lodjur är 870 individer i Sverige. Inventeringssäsong 2019/2020 kvalitetssäkrades 189,5 familjegrupper av lodjur i Sverige vilket motsvarar en population på drygt 1 100 (945 – 1 292) lodjur. Lodjurspopulationen är därmed över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus.

Under inventeringssäsongen 2019/2020 konstaterades 65,5 familjegrupper av lodjur i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för det mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 62 föryngringar (familjegrupper) per år (NV- 01525-18).

Av länsstyrelsens beslut framgår att inventeringsresultatet från 2019/2020 visar att antalet familjegrupper i länet är 7,5 vilket är över den fastställda miniminivån på 7 föryngringar. Länsstyrelsen bedömer därför att ett uttag av två lodjur under licensjakt innebär att det finns marginal till länets miniminivå. Uttaget bedöms av länsstyrelsen varken påverka den regionala miniminivån eller det nationella referensvärdet.

Förvaltningsrätten anser inte att det framkommit skäl att ifrågasätta de angivna inventeringsuppgifterna och anser att de måste vara utgångspunkten i bedömningen av om den beslutade licensjakten på lodjur försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Uppgifterna i målet visar att lodjurspopulationen såväl nationellt som regionalt överstiger de av Naturvårdsverkets beslutade referens- och miniminivåerna. Det har inte framkommit något som tyder på att det beslutade jaktuttaget efter två (2) lodjur i Örebro län medför en risk att äventyra lodjurets gynnsamma bevarandestatus vare sig inom länet eller inom förvaltningsområdet eller i landet som helhet. riskerar att underskridas. Vidare konstaterar förvaltningsrätten att lodjurstammens naturliga utbredningsområde sannolikt inte kommer att minska inom en överskådlig framtid och att det finns en tillräckligt stor livsmiljö för att artens population ska bibehållas på lång sikt. Skäl saknas därför att ingripa mot beslutet för att skydda lodjurets bevarandestatus.

Lämplighet med hänsyn till stammens storlek och sammansättning

En licensjakt måste vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Detta ska, enligt HFD, förstås som ett krav på att jakten

sker i begränsad omfattning och avser en begränsad mängd för att vara tillåten. En förutsättning för att ett jaktuttag ska anses vara i begränsad omfattning och mängd är, i en situation som den förevarande, att uttaget inte försämrar den gynnsamma bevarandestatusen hos den svenska stammen (HFD 2016 ref. 89). Av *Tapiola* (punkterna 62–62 och 75) följer att ett aktuellt jaktuttag ska ses i vidare sammanhang omfattande det totalt tillåtna jaktuttaget avseende stamvårdande jakt under aktuellt jaktår.

Av det överklagade beslutet framgår att samverkan skett mellan länsstyrelserna inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet inför det aktuella beslutet för att komma fram till en nivå på jakt som ger utrymme för eventuella beslut om skydds jakt och säkerställa att förvaltningsområdets miniminivå inte underskrids.

Förvaltningsrätten har redan bedömt att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos lodjurets bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Det aktuella jaktuttaget får anses vara i begränsad omfattning i förhållande till resultatet av den senaste lodjursinventeringen i länet. Den beslutade jakten uppfyller enligt förvaltningsrättens mening också kraven på begränsningar i omfattning och individantal i enlighet med EU-domstolens ståndpunkt, med beaktande av den totala omfattningen av svensk licensjakt på lodjur detta år. Förvaltningsrätten finner heller inte att det framkommit någon särskild risk i nutid, kopplad till genetisk sårbarhet eller annat, som ger stöd för att licensjakten på annat sätt riskerar stammens sammansättning. Den beslutade jakten uppfyller således kravet på att vara lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

En ytterligare förutsättning för att licensjakt ska få beslutas är att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen måste kravet på strängt kontrollerade förhållanden innebära att villkoren för jakt är tydliga främst vad gäller de individer eller grupper av individer som får jagas, var detta får ske, under vilka tider och till vilket antal. Det ska finnas effektiva rutiner som förhindrar jakt i strid med villkoren. Kraven på ansvariga myndigheter att kontrollera jakten måste ställas högt. Gällande kravet på selektivitet måste detta innebära att jakten ska vara inriktad mot vissa individer eller grupper av individer som tillhör en viss art, eller undanta vissa individer eller vissa grupper av individer som tillhör arten. Urvalet måste ske med eftersträvat syfte att inte försämra den gynnsamma bevarandestatusen hos den aktuella populationen (HFD 2016 ref 89).

Länsstyrelsen har begränsat antalet lodjur som får fällas i länet. Beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar för att kunna styra jakten till de områden där problembilden kring lodjuren förväntas vara svårast. Beslutet innehåller också krav på skyndsamt rapportering av fällda eller påskjutna djur, kontinuerlig kontroll med avräkning av hur många lodjur som återstår av tilldelningen, och krav på besiktning av fällda djur och skottplats eller fallplats. Förvaltningsrätten anser att kraven är tillräckligt tydliga och innefattar effektiva rutiner för att förhindra och kontrollera att jakten inte sker i strid med villkoren.

Vad gäller Jaktkritikernas invändning om tidpunkten för jakten, att den infaller just under lodjurens parningstid och under den tid då ungar fortfarande följer sin mamma samt att hundar även får användas under denna tid, konstaterar förvaltningsrätten att det av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15) 3 §

framgår att länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo får gälla perioden från och med den 1 mars till och med den 15 april i Norra rovdjursförvaltningsområdet, och under perioden från och med den 1 mars till och med den 31 mars i övriga delar av landet. Länsstyrelsen kan således besluta om jakt under denna tidsperiod.

Beslutet uppfyller därmed kravet på att jakten ska ske under strängt kontrollerade förhållanden.

Slutsats

Förvaltningsrätten bedömer sammanfattningsvis att länsstyrelsen har visat att kraven för aktuell licensjakt i länet är uppfyllda. Med beaktande av att rätten ovan funnit jakten lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning samt att den uppfyller kraven på selektivitet och strängt kontrollerade förhållanden står den i rimlig proportion till de syften som motiverat jakten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

██████████
rådman

I avgörandet har även nämndemännen ██████████ ██████████
och ██████████ deltagit.

██████████ har föredragit målet.

BeslutDatum
2020-12-15Diarienummer
218-8518-2020

Enligt sändlista

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅINKOM: 2021-01-19
MÅLNR: 108-21
AKTBIL: 3

Beslut om licensjakt efter lodjur i Örebro län 2021

Beslut

Länsstyrelsen i Örebro län beslutar om licensjakt efter två (2) lodjur i Örebro län.

Jakten får bedrivas från och med 1 mars 2021 till och med 31 mars 2021 eller till den tidigare tidpunkt då jakten avlyses.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla även om det överklagas.

Villkor för jakten

För att säkerställa att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna villkor ska gälla för genomförandet av jakt enligt detta beslut. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Antal djur

Jakten omfattar högst två (2) lodjur. Lodjur får fällas oavsett djurets ålder och kön. Ungdjur bör av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

Jaktområde

1 mars – 14 mars 2021: Södra jaktområdet (se karta i bilaga 2).

15 mars – 31 mars 2021: Hela Örebro län.

Lodjur som fälls där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen. Naturvårdsverket ska enligt 38 § jaktförordningen bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Jakttid på dygnet

Lodjur får enligt 9 § jaktförordningen jagas från och med en timme före solens uppgång till och med en timme efter solens nedgång. Timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Söka efter spår

Motordrivet fordon får i samband med jakt användas för att på befintligt vägnät söka efter lodjursspår. Detta utgör ett undantag enligt 24 d § andra stycket jaktförordningen från förbudet i 31 § jaktlagen att bedriva jakt från motordrivet fortskaffningsmedel.

Detta undantag innebär att sökande längs med väg får ske för så kallad ringning av djuren för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar.

Observera att terrängkörningslagens (1975:1313) bestämmelser gäller.

Motordrivet fordon har samma betydelse som i 2 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.

Länsstyrelsen erinrar om att skjutvapen enligt 22 § jaktförordningen inte får medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng.

Tillåtna jaktmedel

I 6, 11, 14 och 16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) framgår vilka vapen som är tillåtna vid jakt efter lodjur. Endast kulgevär lägst klass 2 och hagel kaliber 12, 16 eller 20 får användas. Fångstredskap är inte tillåtet.

Krav på eftersökshund

Vid jakt efter lo ska hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Detta framgår av 17 § andra stycket jaktförordningen.

Hundanvändning

Högst två hundar som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får används samtidigt. Hundarna får inte bytas ut under jakt efter samma lodjur under samma dag. Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med en god jaktetik enligt 27 § jaktlagen och att all hundanvändning ska präglas av detta. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 9 § djurskyddslagen (2018:1192) som säger att djur inte får överansträngas.

Rätt att bedriva jakt

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter lodjur, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter lodjur. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur ska enligt 49 § jaktförordningen registrera sig i Naturvårdsverkets Jägarregister.

Anmälan kan göras på följande sätt:

- Naturvårdsverkets talsvar: 0771-18 34 11
- inloggning med Bank-ID på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/>

Jägarens ansvar

Var och en som jagar lodjur ska hålla sig informerad om hur jakten fortskrider i området. Den som jagar ett lodjur sedan jakten avslysts kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen.

Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:25) specificeras jaktledarens ansvarsområden gällande lodjursjakten.

Läs noga igenom instruktionerna i bilaga 1.

Anmälan och hantering av fällt lodjur

Anmälan av fällt djur

Den som fällt eller påskjutit ett lodjur ska anmäla detta till Länsstyrelsen utan dröjsmål och senast samma dag i enlighet med bestämmelsen i 5 b § jaktförordningen.

Anmälan av fällt lodjur ska ske till telefon 010-224 8271, knappval 2.

Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten
2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare
3. När lodjuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag)
4. Var lodjuret fällts (koordinater eller plats är synlig på karta 1:100 000)
5. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa
6. Vilket jaktsätt som användes.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det fällda djuret ska hanteras. Länsstyrelsens besiktningsperson kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Platsundersökning och eftersök av påskjutet djur

Den som påskjutit lodjur ansvarar tillsammans med jaktledaren för att eftersök genomförs om platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att det påskjutna lodjuret är skadat. Eftersök ska genomföras tills dess:

- a. djuret påträffats dött

2020-12-15

218-8518-2020

- b. djuret påträffats skadat och avlivats
- c. kulans anslagsplats eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att lodjuret skadats
- d. djuret inte kan anträffas

Jaktledaren ska uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningsperson och tillsammans med besiktningspersonen och den som påskjutit lodjuret genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter avlossat skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningspersonen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett *R3 Påskjutet rovdjur – platsundersökning och eftersök*.

Blanketten finns att ladda ner härifrån: [Registering/remisser döda rovdjur - SVA](#)

Länsstyrelsen beslutar om det påskjutna lodjuret ska avräknas från kvoten eller inte. Påskjutet lodjur avräknas såvida det inte har påvisats att djuret är oskadat.

Besiktning av fällt lodjur

Länsstyrelsens besiktningsperson besiktar samtliga fällda lodjur. Besiktningspersonen fyller tillsammans med skytten i blanketten:

- *L1-L2 Registrering och besiktning av fällt lodjur*

Blanketten finns att ladda ner härifrån: [Registering/remisser döda rovdjur - SVA](#)

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsperson.

Besiktningspersonen tar vid besiktning ett hudprov (circa 1 x 4 cm) och märker lodjursskinnet med ett mikrochip vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Märkningen fungerar som ett bevis på att djuret fällts lagligt.

Flådd kropp inklusive huvudet och testiklar sänds till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) genom besiktningspersonens försorg. Flådd kropp ska om möjligt inte frysas och inre organ får inte tas ur. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också skickas in.

Delarna skickas i två försändelser där hudprovet skickas separat och övriga delar skickas tillsammans. I varje försändelse bifogas en kopia av blanketten *L1-L2 Registrering och besiktning av fällt lodjur*.

I försändelsen av djurkroppen ska även bifogas en kopia av blanketten *L1-L2 Registrering och besiktning av fällt lodjur*. Lodjur eller delar av lodjur som inte märks enligt bestämmelserna ovan tillfaller staten.

Om besiktningspersonen så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Hela lodjuret tillfaller staten om skytten på besiktningspersonens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats, om skottplatsen inte kan återfinnas, om skytten vägrar att visa djurkroppen, eller om skytten vägrar att lämna ifrån sig alla proverna.

Jakträttshavarens rätt till delar av lodjuret

Lodjur som fällts i enlighet med villkoren i beslut om licensjakt efter lodjur tillfaller jakträttshavaren enligt 10 § jaktlagen. Detta eftersom beslut om licensjakt upphäver fredningsbestämmelser hos vilt av arter som räknas upp i 33 § jaktförordningen. Provtagning ska göras av varje fällt lodjur enligt instruktioner ovan under rubriken besiktning av fällt lodjur. Detta villkor har grund i 24 d § andra stycket jaktförordningen som meddelar att den beslutande myndigheten får bestämma hur man ska förfara med ett dödat djur. Jakträttshavaren får överlåta fällt lodjur till annan person.

SVA genomför åldersbestämning av djuret genom analys av en hörntand, varefter kraniet mot en avgift kan återlämnas till jakträttshavaren, eller den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till. Önskas kraniet tillbaka ska detta anges särskilt på blanketten *L1-L2 Registrering och besiktning av fällt lodjur*. Kraniet märks med mikrochip av SVA.

Försäljning av skinn och kranie

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjursskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg, som gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd. Ansökan om CITES-intyg görs via en e-tjänst på Jordbruksverkets hemsida. Mer information finns på hemsidan www.jordbruksverket.se

Information om återstående tilldelning

För telefonsvar om återstående tilldelning. ring: **010-224 8271, knappval 1.**

För SMS om återstående tilldelning: Skicka SMS till 076-944 76 20

Ange följande meddelande: **Spara Förnamn Efternamn LodjursjaktÖrebro2021**

Förnamn och efternamn ersätts med jägarens egna namn. Varje uppgift separeras med ett mellanslag. Om du har två efternamn så ska du skriva ihop dem till ett ord utan mellanslag.

Observera att även om SMS-tjänsten används är jaktledaren skyldig att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvar för information om återstående tilldelning: telefonnummer **010-224 8271, knappval 1.**

2020-12-15

218-8518-2020

Avlysning av jakten

Länsstyrelsen i Örebro avlyser jakten då lodjuren fällts eller påskjutits och avräknats, eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen och SMS-tjänsten.

Beskrivning av ärendet

I regeringens proposition *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191) föreslås bland annat att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Målsättningen att tamdjurshållning inte påtagligt ska försvåras och att hänsyn ska tas till socioekonomiska aspekter. I propositionen framgår också regeringens bedömning att de stora rovdjuren har gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, och att en aktiv förvaltning därmed kan genomföras.

Art- och habitatdirektivet

Art- och habitatdirektivet förbjuder avsiktligt dödande av bland annat lodjur. De möjligheter till undantag från förbudet som direktivet medger genomförs med motsvarande bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Jakt får endast meddelas om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste också vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning och ske selektivt och under strängt kontrollerade former.

Lodjurspopulationen i Skandinavien och Sverige

Den 16 december 2013 fastställdes det nationella referensvärdet för lodjur till 870 individer (NV-009661-12). I april 2019 rapporterade Naturvårdsverket nya referensvärden till EU enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet (NV-01525-18). Referensnivån beskriver det lägsta antal som motsvarar en gynnsam bevarandestatus. Miniminivåerna sammantaget måste därför motsvara minst de nationella referensnivåerna för arterna och på detta sätt säkerställs att de nationella målen inte underskrids.

Antalet lodjur i Sverige beräknas genom inventeringar som regleras i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn, och i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2007:10) om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (ändrade genom Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2012:01 och NFS 2012:12), samt tillhörande instruktioner och faktablad. Under inventeringssäsongen 2019/2020 kvalitetssäkrades 256 familjegrupper av lodjur i Skandinavien (Mattison & Frank 2020). Av familjegrupperna återfanns 66,5 i Norge och 189,5 i Sverige.

Studier har visat att lodjursstammen har god genetisk status och inte är hotad på nationell nivå.

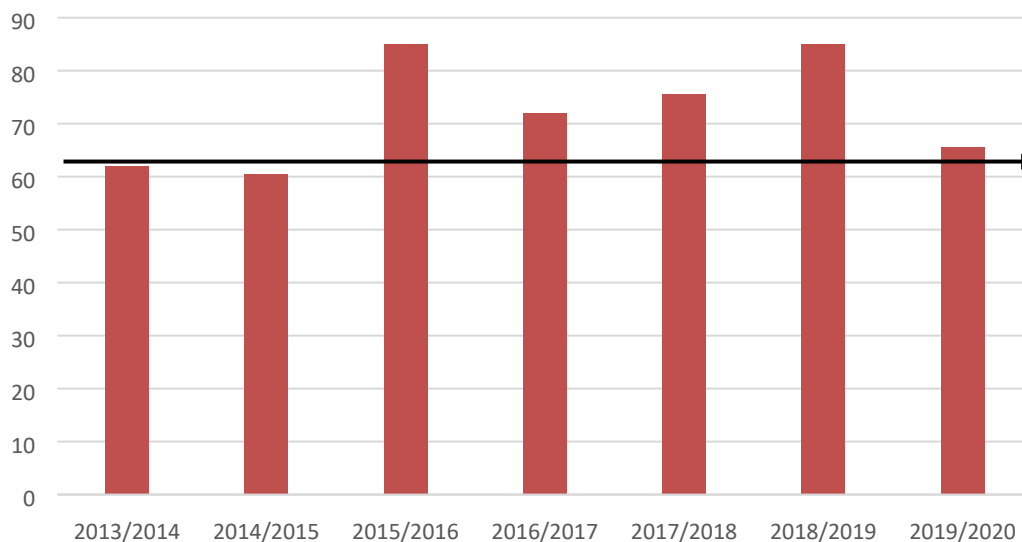
Lodjurspopulationen i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet

I mellersta förvaltningsområdet kvalitetssäkrades 65,5 familjegrupper. Detta innebär att lodjurspopulationen ligger över den av Naturvårdsverket beslutade miniminivån om 62 föryngringar. De nuvarande miniminivåerna gäller som längst till och med år 2024. De nationella målen för arten är att lodjursstammen ska ligga på eller över miniminivån på förvaltningsområdesnivå. Ett län som ligger under sin miniminivå kan fatta beslut om licensjakt efter lodjur, förutsatt att förvaltningsområdets miniminivå ej äventyras.

Antal individer beräknas genom att multiplicera antalet familjegrupper med en omräkningsfaktor som för mellersta rovdjursförvaltningsområdet motsvarar 5,48–6,24 lodjur per familjegrupp (Tovmo med fler 2018). Familjegrupper av lodjur utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen. Antalet föryngringar kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider behöver förändras i samma takt.

Lodjursstammen, mätt i antal familjegrupper, varierar mellan åren i det mellersta förvaltningsområdet (se Figur 1). Det beror delvis på naturlig variation i reproduktionen, men också på att det vissa år är svårt att inventera lodjur på grund av brist på bra spårnö.

Antal familjegrupper lodjur i MFO

Figur 1: Inventeringsresultat i mellersta förvaltningsområdet inventeringssäsongerna 2013/2014 till 2019/2020. Förvaltningsområdets miniminivå är av Naturvårdsverket beslutad till 62 föryngringar per år, miniminivån visas med en svart genomgående pil i figuren.

Samverkan mellan Länsstyrelserna

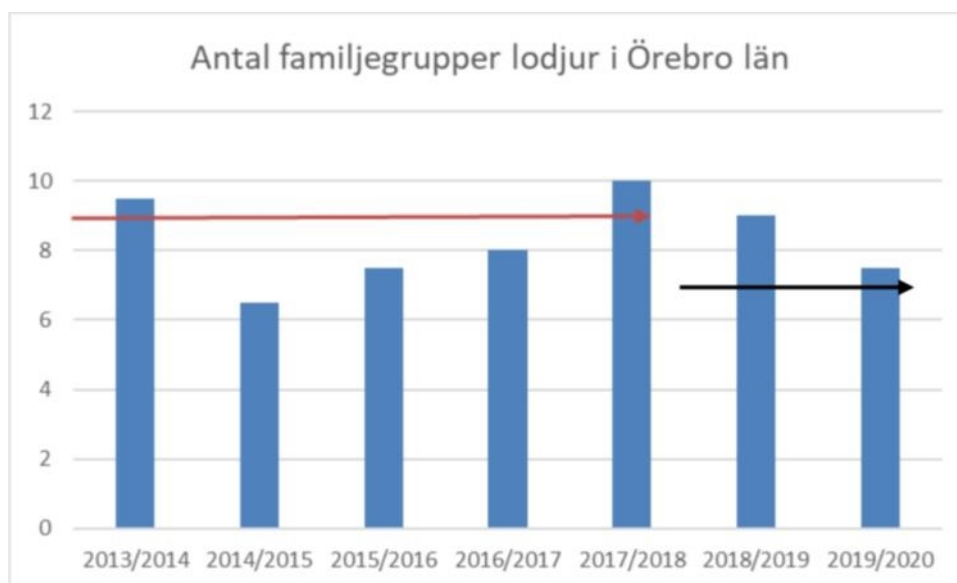
I enlighet med propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik” (Prop. 2012/13:191) samverkar länen inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet (MFO) i frågor gällande förvaltning av rovdjur. Beslut om licensjakt för respektive län har grundats på Naturvårdsverket beslut om överlämnande av rätten att besluta om

licensjakt efter lodjur (NV-04663-19), beslut om fastställande av miniminivåer för lodjur (NV-01525-18), fastställt inventeringsresultat från den senaste inventeringssäsongen 2019/2020, respektive läns förvaltningsplaner, beskattningsmodell för lodjur (Andrén 2020), gällande författningar samt målsättningarna i den svenska och internationella rovdjurspolitiken.

Lodjurspopulationen i Örebro län

Örebro län är en del av lodjurspopulationens kärnområde, och inventeringarna visar att lodjuren finns spridda över hela länet. Det bristande snötäcknet under inventeringssäsongen 2019/2020 försvårade inventeringen betydligt i den södra länsdelen. Det innebär att inventeringsresultatet i södra länsdelen får ses som ett minimum av antal lodjurföringringar.

Lodjursstammen i Örebro län, mätt i antal familjegrupper, har under senare år visat en stabiliserande trend, med en liten minskning mellan de senaste inventeringssäsongerna. Minimnivåerna för lodjur fördelades om i MFO under 2019. Detta resulterade i en sänkt miniminivå från 9 till 7 föringringar av lodjur i Örebro län. Förvaltningen av lodjur i länet har tagit hänsyn till den nya miniminivån. Under inventeringsperioden 2019/2020 dokumenterades 7,5 föringringar i länet (se Figur 2), Lodjurspopulationen i Örebro län överskrider därmed miniminivån om 7 föringringar för länet.

Figur 2: Inventeringsresultat i Örebro län inventeringssäsongerna 2013/2014 till 2019/2020. Länets nuvarande aktuella miniminivå är av Naturvårdsverket beslutad till sju familjegrupper, visas som en svart pil i diagrammet. Örebro läns tidigare miniminivå, som var beslutad av Naturvårdsverket till nio familjegrupper, visas som en röd pil i diagrammet.

Resultatet från inventeringen om 7,5 familjegrupper lodjur ger därmed utrymme för en begränsad licensjakt i Örebro län år 2021. Ett jaktuttag på två lodjur bedöms inte påverka länets lodjurspopulation som helhet.

Länsstyrelsens bedömning

Licensjaktens främsta syfte är att stabilisera populationsstorleken och därmed förebygga skador orsakade av lodjur på fårnäringen. Viss jakt på lodjur bedöms också kunna ha en gynnsam effekt på rådjurspopulationen, framförallt i norra delen av länet. Då södra länsdelen har en högre täthet av får utformas jakten och möjligheten att fälla lodjur i första delen av jakttiden till den södra delen av länet, för att sedan omfatta hela länet resterande jakttid. Genomförande av licensjakten efter lodjur är därmed i linje med den regionala rovdjursförvaltningsplanen i Örebro län, samtidigt som de övergripande nationella målen för lodjursstammens utveckling beaktas.

Länsstyrelsen bedömer att antal lodjur i tilldelningen uppfyller jaktförordningens krav på lämplig hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Villkoren i beslutet möjliggör att jakten sker selektivt och under strängt kontrollerade former. Med detta beslut fortsätter Länsstyrelsen att bedriva en adaptiv förvaltning som tar hänsyn till ekologiska och samhällseliga faktorer, i enlighet med nationella och regionala målsättningar för arten.

Länsstyrelsens bedömning är att den begränsade beslutade licensjakten inte påverkar gynnsam bevarandestatus i ett lokalt perspektiv och därmed inte heller på en nationell nivå.

Beräkning av jaktuttag

Länsstyrelserna ska vid varje tillfälle bedöma om beslut om licens- eller skydds jakt uppfyller de förutsättningar som anges i 23 a och 23 c §§ i jaktförordningen.

I rapporten "Beskattningsmodell för lodjur. Prognoser för lodjurspopulationen 2022 vid olika beskattningsnivåer under 2021, version 2" (Andrén 2020) anges effekterna av jakt på lodjurspopulationen vid olika beskattningsnivåer. För mellersta rovdjursförvaltningsområdet används en modell där tillväxttakten i lodjurspopulationen beror på tätheten av rådjur och lodjur samt biogeografisk region. Modellen bygger på beskattning av lodjur oavsett kön och ålder.

Enligt beskattningsmodellen resulterar ett jaktuttag på maximalt 28 lodjur inom mellersta rovdjursförvaltningsområdet under vintern 2020/2021 i att det kommer vara cirka 73 (57 - 91) familjegrupper under vintern år 2021/2022.

Förvaltningsområdets lodjurspopulation bibehålls därmed över miniminivån om 62 föryngringar, och lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus påverkas inte på nationell nivå. Länsstyrelserna inom förvaltningsområdet bedömer även att det utöver licensjakten finns utrymme för skydds jakt under 2020, om behovet skulle uppstå.

Lodjurspopulationen i Örebro län ligger enligt inventeringsresultaten 2019/2020 på 7,5 föryngringar, vilket är över den fastställda miniminivån på sju föryngringar. Beslut om licensjakt på två lodjur innebär därmed marginal till länets miniminivå, och påverkar inte heller den regionala miniminivån om 62 individer, eller det nationella referensvärdet om 870 individer.

Antal angrepp i länet

Under de senaste tio åren har i medeltal fyra angrepp av lodjur på tamdjur skett årligen, med ett högsta antal på 13 angrepp under ett enskilt år. Risken för rovdjursangrepp ökar med tätheten av tamdjursbesättningar. Under år 2020 har det vid datum för detta beslut inte skett något angrepp av lodjur på tamdjur.

Annan lämplig lösning

Tamdjurshållning finns i hela Örebro län, men tätheten ökar mot de centrala och sydligare delarna av länet. Förutsättningar för att skydda tamdjursbesättningarna är begränsad. Rovdjursavvisande stängsel försvårar för lodjur att ta sig in till djuren, men förhindrar dem inte helt. Stängsel har därför endast begränsad effekt mot angrepp av lodjur. Ljud- och ljusskrämmor är svåra att utvärdera, och är endast lämpliga för mindre fällor och under en begränsad tid. Boskapsvaktande hundar eller lamadjur kan vara en verksam förebyggande åtgärd mot angrepp, men det är i nuläget mycket få besättningar som vaktas på detta sätt.

Förebygga skador och förbättra möjlighet till samexistens

Att minska tätheten av lodjur i Örebro län där både varg och lodjur finns bedöms som nödvändigt för att minska risken för angrepp på tamdjur, och därigenom förbättra möjligheter till samexistens och minska människors oro kring rovdjur. En ökande lodjursstam ökar risken för angrepp och socioekonomiska kostnader, vilket kan leda till minskad acceptans. Då skador i första hand ska förebyggas genom ordinarie jakt bedömer länsstyrelsen att en begränsad licensjakt är en lämplig förvaltningsåtgärd för att minska risken för skador på får- och getnäringen i länet. Licensjakt kan även bidra till att minska predationstrycket på rådjur, framförallt i den norra länsdelen. Rådjur utgör det huvudsakliga bytesdjuret, och de nuvarande signalerna om en minskande rådjurspopulation i norra länsdelen kan framledes leda till att även lodjuren minskar, eftersom de två arterna påverkar varandra.

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt efter lodjur 2021 i den omfattning som anges i detta beslut inte kommer att innebära någon nämnvärd minskning av länets lodjurspopulation. Beslutet riskerar heller inte upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus på nationell nivå eller lokal nivå.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 5 b, 9 b, 23 c, 23 d, 24 a, 24 d och 49 §§ jaktförordningen (1987:905).
- Naturvårdsverkets beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län (NV-04663-19).
- Artikel 12 och 16 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Art- och habitatdirektivet).

2020-12-15

218-8518-2020

- Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för länsstyrelsernas beslut om licensjakt efter lo.
- Naturvårdsverkets beslut (NV-01525-18) om fastställande av miniminivåer för lo gällande rovdjursförvaltningsområden och län.

Rättspraxis

- Högsta förvaltningsdomstolen har i beslut daterat 2016-12-30 (mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16) avgjort att Värmlands läns beslut om licensjakt på varg 2016 uppfyllde förutsättningarna enligt 23c § jaktförordningen. Domen är vägledande för Länsstyrelsernas beslut om licensjakt efter lodjur (NV-04663-19).
- I komplement till tidigare domar ska länsstyrelserna även ta i beaktande EU-domstolens förhandsavgörande, mål C-674/17, den så kallade i Tapioladomen. Tapioladomen tydliggör att möjligheten att besluta om undantag enl. Art. 16.1 e är begränsade. Domstolen uttalar också (punkt 59) att det som huvudregel är nödvändigt att bedöma vilken inverkan ett undantag får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma vilken inverkan detsamma får för bevarandestatusen för hela det aktuella beståndet. EU-domstolen har även slagit fast att den så kallade proportionalitetsprincipen gäller inom artskyddsområdet.
- Kammarrätten fastställer i dom den 28 mars 2019, mål 389-19, Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter tre lodjur i Örebro län. Detta efter en första prövning i förvaltningsrätten som ändrade länsstyrelsens beslut.
- Förvaltningsrätten avslår i dom den 17 februari 2020, mål 103-20, överklaganden angående licensjakt efter lodjur i Örebro län 2020.
- I dom av Kammarrätten i Sundsvall den 5 oktober 2020, mål nr 1614-20 och 1671-20, understryks att inte bara nationell upprätthållande av GYBS ska beaktas utan även upprätthållandet av GYBS på lokal nivå.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding [REDACTED] med vilthandläggare [REDACTED] som föredragande.

I den slutliga handläggningen har också enhetschef [REDACTED] länsjurist [REDACTED] samt fältsamordnare [REDACTED] medverkat.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Information

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Meddelande om beslutets huvudsakliga innehåll samt om var och när det hålls tillgängligt införs inom tio dagar efter beslutsdatum i Post- och inrikes tidningar. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen i Örebro, Stortorget 22, 701 86 Örebro, samt på Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/orebro

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från dagen för detta beslut, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder skett i rätt tid.

Du kan överklaga beslutet

Överklagandet ska ske skriftligen och skickas eller lämnas till Länsstyrelsen i Örebro län.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 19 januari 2021. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnas överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten i Luleå.

I överklagandet ska du ange:

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- beslutsdatum och diarienummer för det beslut som överklagas
- hur och varför du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras.

E-postadress: orebro@lansstyrelsen.se (får ej överstiga 11 MB inklusive bilagor)

Postadress: Länsstyrelsen i Örebro län, 701 86 Örebro.

Bilagor

1. Jaktledarens ansvar
2. Jaktområdet: södra länsdelen för jakt 1 mars – 14 mars.

1. Sändlista (via e-post):

Naturvårdsverket

Länsstyrelserna i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Viltskadecenter

Polismyndighet region Bergslagen

Statens Veterinärmedicinska Anstalt

Viltförvaltningsdelegationen i Örebro län

Bilaga 1. Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:25) specificeras jaktledarens ansvarsområden gällande lodjursjakten.

Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd innan varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.

Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fälld eller påskjuten lo till Länsstyrelsen i enlighet med 5b § jaktförordningen (1987:905).

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen (1987:905).

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna med skadeskjutning av lo, uppmana jaktdeltagarna att endast skjuta med stöd och endast skjuta mot stillastående loar med rena sidoskott samt, vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han/hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han/hon årligen före jakten förvärvat sig om att vapnet är inskjutet och att han/hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lodjur.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle minst en gång i timmen informera sig om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där jakt efter lo bedrivs. Telefonnummer till Länsstyrelsens meddelandetelefon: **010-2248271**.

Jaktledaren ska veta vilka föreskrifter beträffande jakt som gäller inom naturreservat i jaktområdet. Länk till lista över naturreservaten med tillhörande föreskrifter i Örebro län: <https://www.lansstyrelsen.se/orebro/natur-och-landsbygd/skyddad-natur.html>

Jaktledaren ska underlätta för besiktningspersonalen efter det att ett lodjur fällt, exempelvis genom att undvika att jaktdeltagarna trampar sönder spår vid skottplats och fallplats.

Bilaga 2. Södra jaktområdet för licensjakt under perioden 1 mars – 14 mars. Hela länet är jaktområde under perioden 15 mars – 31 mars.

Figur 3: Kartbild över Örebro län. Den nordliga gränsen för det södra jaktområdet visas med en tjock röd linje. Licensjakt får ske i det södra jaktområdet under perioden 1 mars – 14 mars och därefter i hela länet under perioden 15 mars – 31 mars, eller till den tidigare tidpunkt då Länsstyrelsen avlyser jakten.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.